

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr
V administraciji prejemana velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicija v „Katoliški Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Oznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 218.

V Ljubljani, v soboto 24. septembra 1892.

Letnik XX.

Kje manjka?

Mej vsemi zli, kolikor jih ima v društvenem obziru naša doba, je jedno najškodljivejših — pomanjkanje socijalnega čuvstva. In to je izvel liberalizem. Vsakemu je dal v nekem pomenu svobodo. Ostavil je človeka samemu sebi, češ: boj se. Če si dovolj močan in dovolj premeten, rešil si boš življenje, ohranil si je dolgo in lahko tudi obogatel, če ne — ni te škoda! Tako je postavil liberalizem posamnika v boj proti vsem, tudi za dušne blaghe. Če si boš rešil vero in pravost v tem boju, prav; če pa ne, je državi ali človeški družbi vse jedno; saj ti bo že ostrigla peroti, če boš hotel rabiti svojo pravno prostost čez gotovo mejo. Saj je še v tej meji pravni podlosti mesta več nego dovolj!

Tako si stojimo sedaj nasproti čudeč se, odkod taka razkosaost, odkod ta nejednost. In vendar je naše javno življenje le pravi odsvit liberalnih načel, ki je vladajo. In ta načela izvirajo iz temelja: Vsak sam za se! Vsak sam za se živi, za se delaj, za se se bori; vsak sam za se moli, če misli, da je treba, za se trpi, za se umri! Človek naj pozabi na natorno sorodstvo vseh ljudij; naj zatira svojega srca željo, ki ga sili k bratu pomagat mu v veselju in žalosti; človek naj pozabi na jeden namen, ki ga veže z ljudmi; naj pozabi na nadnatorno sorodstvo, na skupnega očeta in na skupno domovino! Vsak sam za se!

In to grozovito načelo že slavi precej časa svoje orgije po zemlji. Ob levi in desni padajo mnogobrojni onemogli na stran, ki jih je podrl neraven boj človeških delavskih močij — s kapitalom; vera in pravost se izgubljata iz družbe, ker sta ravno najhujši nasprotivci liberalizmu in njegovim načelom. Vmes pa kliče krščanstvo: „Ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi.“ Vsak za vse in vsi za vsakega.

A moderna družba z vso svojo silo skuša oslabiti ta glas in hoče ljudem s silo zatreti od Boga v srce jim zasajeno socijalno čuvstvo. In v tem so pomagači vsi tisti, ki se držé liberalizma; vsi liberalci so grobokopi človeške družbe, ker jej

jemljo jedinjajóčo vez, ker jej jemljo življenjetvorno silo, ki ima prešinjati vse slojeve, če nočemo, da družba ne postane kot stroj brez srca, brez življenja. Zato je tudi nezmisel, če liberalci govori o narodnosti.

Tudi narodnostno čuvstvo je del socijalnega čuvstva; tudi ono jedini, spaja h skupnemu namenu v gotovih stvaréh si jedine ljudi. V liberalčevih ustih ima „narodnost“ vse drugačen pomen; dasi morda govori o absolutni narodnosti in izrecnem temelju, njemu je narodnost vendar le samo sredstvo v dosego svojih namenov, opij, ki ga vliva nevednežem v grlo, da jih omamljene ložje uporablja v svoje namene. Liberalci že po svojem bistvu ne more biti naroden; zato pa tudi vidimo čudno prikazen, da ljudje, ki so svoje mlade dni govorili in peli in pili noč in dan v slavo in čast svoji narodnosti, ki so le v predolgih govorih prisegali zvestobo svojemu narodu, da taki ljudje najhitreje padejo v žrelo narodnemu indiferentizmu ali recimo: mejnarodnostnemu načelu. Zato se to godi, ker jim ta ideja ni jasna, ker le nekako opiti ž njo toliko časa kričé o njej, dokler jih ne strezne življenje, v katero stopajo z načelom: vsak sam za se. — „Kaj mi mar je domovina?“ ni pel samo Stritar; pred njim in za njim je ponavljalo te v resnici značilne besede že na tisoče mož, ki so v svoji mladosti polovnjake izpili domovini na zdravje. Liberalcu, ki govori o narodnosti, in če tudi slovenskemu, ni trohice zaupati! Le prevečkrat nas je izučila skušnja, kakošni so ti možje.

Častilakomnost in lakomnost v svojem pravem smislu sta vodilni zvezdi liberalcev, ki se telovadijo na narodnostnem drogu. Hvale ni nikdar preveč; poklonov in priznanj vedno premalo. In če se kdo zadene po pravici ob tako bore osebito, ki ni nikakor nenadomestna, kakor noben človek ni, potem pa — joj! Vsi trabantje, ki žaré v luči svojega planeta, so izven sebe. In vik in krik, in vpitje in tožbe, kakor bi res en možiček, če je tudi profesor, ali celo doktor in če tudi pesmi piše in romane in novele sklada, bil ves naš narod slovenski!

Kako smešne so pa take osebite, ko v svoji skrajni nadutosti ob vsaki priliki in nepriliki pripovedujejo o svojih nevenljivih zaslugah, o svojem delovanju za narod in narodnost! Najlepše pa je, če se takih junakov sestane več skupaj. Potem pamet — z Bogom! Kadilnice niso nikdar preveč obložene s kadilom in vihté jih drug proti drugemu, da je navadnega človeka kar strah; vsak dobi svoj delež in ni se še čulo od pamtiveka, da bi bilo kedaj komu preveč. — Če bi pa hoteli govoriti o „narodnostni“ lakomnosti, — — — ne, tega pa ne; liberalizem je skvaril ljudem duševno prebavo in zato se mora naše dni izbirati tudi to, kar je resničnega, predno se — postavi na mizo.

Koder vlada liberalizem, tam ni smisla za socijalno, tedaj še manj za narodno čuvstvo. Liberalci ni naroden in ne more biti. Socijalno čuvstvo pa v najplemenitejšem pomenu, oblačeno in z nekakim svetim sijajem obdano, varuje in čuva najplemenitejši socijalni organizem, največičastnejša družba — katoliška cerkev. In zato ima v tej družbi najnovejše svoje zavetje tudi narodnostno čuvstvo, kot del socijalnega čuvstva. Zato pa, če hočeš vedeti, je-li kdo dober Slovenec, vprašaj ga pred vsem, je-li je dober katoličan! Liga + 2.

Poročilo

g. dr. Jos. Lesarja v šolskem odseku kat. shoda.

2. O visokih šolah.

(Konec.)

Ko so govorili torej papež, vsi avstrijski, torej tudi naši slovenski škofje in mnogo odličnih katoliških lajkov v Avstriji, je nepotrebno še posebej poudarjati, da tudi mi Slovenci po skromnih močéh podpirajmo to društvo.

In sicer je podpirajmo, ker smo avstrijski katoličani. Iz povedanega je razvidno, da je nameravano vseučilišče skupna zadeva vseh avstrijskih katoličanov.

Naša duhovna mladež je za idejo zelo zavzeta. Temu so pričra akademiške podružnice imenovanega društva po vseh slovenskih semeniščih.

LISTEK

Prevodi kot izvirniki.

Spisal Branimir.

(Konec.)

Da se vsakdo lahko prepriča, naj tu sledi prevod one pripovedke:

V prejšnji dóbi so bili Arabci malikovalci. Castili so dobrega in zlega boga in praznovali vsakega posebej en dan. Srečen jim je bil prvi dan, in kdor je ta dan h kralju prišel, uslišal je njegovo prošnjo. Kdor pa je prišel neprevidno nesrečni dan h kraljevemu prestolu, tega so precej darovali hudemu bogu v spravni dar.

Taka je bila deželna navada, ko je za kralja Naama bogat Arabec, Taj po imenu, ker so ga oropali in zaradi drugih nezgod, tako ubožal, da že dva dni ni imel otrok s čim preživiti. Zdajci se spomni darežljivega kralja Naama, ki ne odpusti nobenega ubožca brez darú od sebe; odpravi se na pot, poljubi ženo in otroke, obljubi, da bo z jedili pri njih v nekaterih urah, in odrine.

Poln jada, a z upanjem, da se mu bliža pomoč, hiti Taj plašno, dokler ne pride do kraljevega prestola. Misli pa ni prav nič, da bi utegnil biti dan zlega boga. Komaj ga Naam ugleda, obrne obraz od njega in zavpije: „Nesrečnež, kaj si storil? Zakaj si prišel nesrečni dan k meni? Smrt te čaka!“

Te besede so švignile kakor blisk skozi Tajevo dušo in ga spomnile strašne postave. Na kolena pade pred kralja in ga prosi, naj odloži njegovo smrt za nekaj ur. „Moja žena in otroci niso dva dneva nič jedli,“ pravi. „Umrli bodo bridke smrti, ako jim urno ne prinesem živeža. Daj mi nekoliko jedil zanje, in naj jih še enkrat vidim in se poslovim od njih na veke. Prepravičen si, da bi končal nedolžnega človeka s krivcem. Prisegam ti pri vsem, kar je sveto, da bom pred solnčnim zatonom tu; potem me obšodi k smrti, in pokoren bom brez mrmranja.“

Kralj ginjen pravi po teh besedah: „Nesrečnež! Ljudstvo zahteva žrtev, in bo divjalo, ako ti dovolim, da ubežiš. Smiliš se mi, prošnje pa uslišati ne morem, kakor le s pogojem, da dobiš poroka, ki bo namesto tebe žrtev, ako besedo preložiš. Milujem te, a taka je postava naše dežele.“

Taj je bil tujec. Nihče ga ni poznal. Gledal je tožno na prestol obkoljujoče može, a nihče se ni drznil porok biti, zanašajoč so na tujčev besedo. Taj je že obupal, ko zagleda blizu prestola moža, ki ga milovaje motri. „In ti,“ ogovori ga Taj s solznimi očmi, s katerega obraza velika duša zré, mogel bi li tudi ti odbiti prošnjo nesrečnega moža in očeta? Prisegam ti pri bogovih in ljudéh, da bom tu pred solnčnim zahodom.“

Serik — tako se je imenoval plemeniti mož, vezir in ljubljenec kraljev hkrati — je imel srce, ki je zaupalo dani besedi zvestih ljudij. H kralju se obrne in izpregovori: „Porok hočem biti Taj.“ Kralj se prestraši, boječ se, da bi ne bil tujec možbeseda. Pomenljivo pogleda Serika, a ta ne odjenja. Taj hiti z jedili k ženi in deci.

Čas je potekal. Solnce se je nagibalo k zatonu, Taja pa še ni bilo. Ljudstvo je neučakano zahtevalo žrtev, in Serika so peljali zvezanega k altarju. Stopil je tja, ne da bi bil tožil. Vse svečane priprave so bile dovršene, in duhovnik je že zavihtel kameniti darovalni nož, kar se zasliši iz dalje krik. Taj je zaklical in hitel brez sape, potan in prašen, in drl skozi strmečo množico. Seriku pade k nogam,

Vse te podružnice so se zasnovale brez vsakega višjega netila; mladostna navdušenost jih je v življenje vzbudila in jih bode brez dvoma tudi pri življenju ohranila. Nekaj teh mladih bojnikov je že stopilo v dejansko življenje. Ko se bode torej iz teh mladih grl oglašal klic po katoliškem vseučilišču, ne preslišimo ga!

Nikar se ne izgovarjamo s pretvezo, da nameravana univerza ne bode nobene koristi za Slovence v narodnem oziru. Če bi to tudi res bilo, morali bi vendar podpirati težnje opisanega društva, — kakor sem rekel, — že kot avstrijski katoličani. A trdno upanje gojimo, da bodo odločujoči krogi zasnovali tudi nekatere slovenske stolice. Našim državnim poslancem se je že zagotavljalo, da se misli na stolico za slovansko jezikoslovje in za eden ali drugi predmet za slovenske juriste. Kako lepo bi bilo torej, če bi dotično slovensko stolico mi dotirali.

Nameravana katoliška univerza je torej podpirati. Vendar naj se nabrane svote ne pošiljajo v Solnograd, marveč hranijo naj se doma, n. pr. pri pri škofovskih ordinarijatih, do onega časa, ko bode čas prišel za dotiranje one stolice. Tako se godi v Linu, v St. Hipolitu (St. Pölten), v Brixen-u, Celovecu, na Češkem, in morda še kod drugod. Pri nas Kranjcih je to toliko večje pomembe, ker bo treba skrbeti dijakom tudi za ustanove. Naši dijaki imajo namreč na Dunaju 36 Knafljevih ustanov, katerih ni moč tako lahko prenesti drugam. Zaradi teh ustanov, zaradi klinike, slikarske akademije, politehnike itd., bodo mnogi slovenski dijaki hodili še vedno na Dunaj. Torej bo treba dobre pijake vabiti v Solnograd z ustanovami.

Pri naporih za oživiljenje katoliškega vseučilišča v Solnogradu naj nas vspodbujajo vzgledi katoličanov tudi po vnanjih deželah. Francozi so si ustanovili v kratkem času pet katoliških vseučilišč, namreč v mestih Lille, Lyon, Angers, Toulouse in Marseille. Mala Belgija si je ustanovila že leta 1880 katoliško vseučilišče v Lovaniju (Löwen). Letni stroški tega vseučilišča znašajo krog 400.000 frankov. Pokrijejo se s cerkvenimi zbirkami in drugimi prostovoljnimi darovi. Znani sta angleški katoliški vseučilišči v Cambridge-u in Oxford-u. Celo „praktični“ Američani imajo že dve katoliški univerzi, namreč slavnoznanostno v Quebecku in 1. nov. 1889 so otvorili drugo v Washingtonu po neutrudljivi skrbi škofa Keane. Le za nekaj tednov starejša je mlada univerza v Freiburgu na Švicarskem, ustanovljena po trudu in skrbeh katoliškega lajka Decurtius-a.

Naj li nas pusté taki vzgledi mlačne? Hočemo mi Avstrijci zaostati za drugimi narodi? Ne bomo mar Avstrijci zmogli toliko, kar sta zmogli veliko manjši Belgija in Švica. Ne, osramotiti se ne smemo pustiti. Za to pa pritrđite, slavna gospoda, našvetovani resoluciji!

Druga resolucija priporoča sedanjim slovenskim katoliškim vseučiliščnikom na Dunaju in Graecu ustanovitev katoliških dijaških društev. Naši dijaki na Dunaju in v Graecu imajo že sicer svoji društvu, namreč „Slovenijo“ na Dunaju in „Triglav“ v Graecu. To sta pač društvu, pospešujoči narodni čut slovenskih dijakov; a onega namena, kakoršnega si želimo od katoliških društev, ne dosežata.

odveže vezi, postavi ga in objame. Dolgo ga pritiska na srce in naposled pravi: „Veledušni Šerik, kmalu bi te z mučenjem usmrtil. Bogovi bodite zahvaljeni, da sem prišel o pravem trenutku rešit te. Zadovoljen umrjem, ker sem prepričan, da se boš usmilil moje uboge žene in negodnih otrok.“

Ko tako stojé, zavpije ljudstvo samega veselja in pozabi žrtve. Kralj in vsi plemenitniki so bili ginjeni.

„Nikdar nisem videl vama enakih. Taj, ti si uzor zvestobe, in ti, Šerik, najveledušnejši človek,“ zakliče Naam, pogleda k višjemu duhovniku, ki je že stopil na altarjev prag in hotel govoriti ljudstvu: „Verniki,“ vikne, „Šerik in Taj sta s svojimi čednostmi potolažila jezo božjo, ki ne zahteva nobene žrtve več. Odslej bomo darovali le méd in mleko v znamenje, da naj bo kraljev prestol podložnikom vsak dan le v veselje in blaginjo.“

Višji duhovnik je tako govoril, ljudstvo pa mu je z veseljem, silnim vpitjem pritrdjevalo. Kralj ga je zahvalil s prijaznim pogledom, ubogega Taja je obsul z dobrotami, veledušnega Šerika pa je ljubil odslej še bolj.

Kakšni društvu priporočamo slovenskim dijakom, je jasno iz tega, ko pravimo, da naj se osnujeta po vzgledu dunajske „Avstrije“.

Čul sem sicer, da se naši dijaki spodtikajo nad to resolucijo. Če se res, s tem le kažejo, da jim manjka katoliške zavesti.

Zadnja točka priporoča podporo revnih pa poštenih slovenskih visokošolcev na Dunaju in v Graecu. Imamo sicer v imenovanih mestih že sedaj dijaški podporni društvu, ki naberata in razdelita še precej podpore; a sliši se, da se podpora od dijakov ne obrne vselej prav. Zato meri resolucija na to, da bi se osnovali za naše dijake na Dunaju in v Graecu zavetišči ali asyla, kakoršni imata na Dunaju n. pr. „St. Gregorius-Verein“ in „Wiener Asyl-Verein“, t. j. hiše, kjer imajo dijaki stanovanje in morda tudi hrano, ali zastoj ali proti primerni nizki odškodnini.

S to idejo se popolnoma sklada tudi odbor „podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju“. V najnovejšem poročilu iz l. 1892 čitam namreč na 5. strani nastopne besede: „Kako daleč je še društvo od svojega idejala, ustanoviti revni in pridni slovenski mladini na Dunaju „Pribežališče“, v katerem naj bi bilo poskrbljeno za njeno telesno in dušno hrano! Naše „zavetišče“ je namreč jedno ter isto z nameravanim ter imenovanim „pribežališčem“.

Glavna skrb za podporo pa bodi bodočemu vednostnemu društvu, o katerem primerjajte blagovoljno tretjo resolucijo o krščanski vedi na peti strani načrta resolucij. Dotično nameravano društvo bi vplivalo tako neposrednje na vednostno izobraževanje dijakov. Slovenski rojaki duhovskega in neduhovskega stanu, živeči na Dunaju ali v Graecu, bi skrbeli pa za versko-nravni napredek dijakov, n. pr. z apologetičnimi konferencijami, z duhovnimi vajami, s pripravami za prejem sv. zakramentov, s podučljivimi razgovori, z dobrimi knjigami itd. Če se ta ideja vresniči, kakor si jo misli pripravljalni odbor, in kakor sem Vam jo ob kratkem načrtal, bode velike pomembe za slovenske visokošolce in po njih za slovenski narod.

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. septembra.

Notranje dežele.

Deželni zbori. V dolnje-avstrijskem deželnem zboru so razprave jako burne in tudi ne posebno dostojne. Značilno je pa, da so židovski liberalci in pa protisemitje jednako surovi. Tako je bila silno razburjena debata, ko je šlo za to, da se osnuje zavod za pridobivanje kravjega cepila za kôze. Protisemitje so posebno napadali medicinske doktorje in jim očitali, da nič ne vedó. Jeden je trdil, da doktorji povsod le gledajo, da lekarnarji naredé večji zaslužek, s katerimi so zvezani. To je čisto naravno, ker so skoro vsi zdravniki židje. Doktorje je zagovarjal mej drugim rektor vseučilišča. Vsa debata se je naposled sukala okrog židovskega vprašanja. Ravno tako je bila huda debata o vrenju Dunave, ki se je bila spravila na dnevni red pri točki deželnozbornskega poročila o elementarnih škodah. Protisemitje so napadali komisijo za vrenje Dunave in marsikaj ne baš lepega povedali. Uradniki te komisije so pa većinoma židje. Namestnik je komisijo zagovarjal, da ni kriva, če so sémtertja zagraje preslabe. — Bukovinski deželni zbor zopet zboruje. Pri verifikaciji je većina zavrгла jeden levičarski mandat. Levičarji so na to ostavili dvorano. Zbor je pa nadalje zboroval, ker je bil še vedno sklepčen. Nemci niso nič ponagajali. — V češkem deželnem zboru je odgovoril namestnik na interpelacijo radi izgredov blizu moravske meje. Odgovor pa nemški stranki ni ugajal, ker namestnik je povedal, da je preiskava pokazala, da so pravi prouzročitelji in izzivatelji bili Nemci. Na interpelacijo zaradi zatiranja Čehov v Liberci je odgovoril namestnik, da vsa v interpelaciji navedena fakta niso resnična, da pa se v tem slučaju še sedaj vrši kazenska preiskava.

Češka adresa. Mladočeški klub še ni predlagal v deželnem zboru adrese, če tudi jo je izdelal. Počakal bode, da klub veleposestnikov o tej stvari izreče svoje mnenje. Staročeški klub je pa sklenil, da sedaj adrese ne kaže predlagati, ker ni upati za njo dobiti većine. O tem se morajo poprej sporazumeti vsi češki deželni in državni poslanci iz dežel češke krone. Mladočeški se seveda ne bodo dali odgovoriti, da bi ne predlagali adrese. Mladočeški so prisiljeni to storiti, ker poslednji čas tako imenovana kmetska stranka priganja, da se spravi češko državno pravo na dnevni red. Ko bi Mladočeški ničesa ne storili, bi imel Státný dobro orožje za agitacijo proti njim.

Galicija. Tudi iz Galicije prihajajo glasovi za versko šolo. Te dni je državni poslanec Ladislav

pl. Czaykovski poročal volilem o svojem delovanju v državnem zboru. Volilci so ga pa pri tej priliki pozvali, da naj dela za versko šolo, kar jim je tudi obljubil. Želeti bi bilo, da bi tudi drugod volilci tako delali in poslance večkrat na to stvar opominjali. Le tako je mogoče, da pridemo kedaj do tega amotra. Poslanci bodo potem prisiljeni, za versko šolo se poganjati, da ne izgubé zaupanja svojih volilcev. Stvar je važna in nujna in se zatorej v tem oziru ne sme nobena prilika zamuditi. Veseli pa nas tembolj, da se v Galiciji oglašajo za versko šolo, ker dosedaj so baš Poljaki bili precej mlačni v tem oziru.

Vnanje države.

Srbija. Sedanja vlada je dovolila, da se obnovi učiteljske družbe sv. Save, katera bode vzgajala srbske učitelje za Makedonijo. Ta zavod je prejšnje čase podpirala vlada, ali mu je podporo odtegnila iz ozirav na Bolgarijo in pa zaradi nekíh škandalov, ki so se bili pripetili. Obnovljenje tega zavoda bode napravilo kaj neugoden vpliv v Srbiji, kar kaže, da se Srbi zopet pripravljajo na protibolgarsko propagando v Makedoniji.

Turčija in Rusija. Ruski veleposlanik je izročil noto turški vladi, v kateri se pritožuje, da je sultan vsprejel Stambulova in da se je turški komisar udeležil otvorjenja razstave v Plovdivu. V noti se bajé naglašá, da bode Rusija zahtevala vso zaostalo vojno odškodnino, če bode Turčija še naprej držala se prijateljske politike proti Bolgarom. S to noto se menda misli preprečiti, da bi sultan bolgarskega kneza ne vsprejel, ko bi prišel v Carigrad.

Italija. Minister javnih del, Ghemala, je pri banketu v Cremoni govoril o političnih zadevah. Posebno je zagotavljal, da ni denarnih zadreg v Italiji kriva trodržavna zveza. Vojsko bi bili morali povečšati, ko bi tudi ne bili v tej zvezi. Vse države skrbé za zboljšanje svoje brambene moči in tudi Italija ne sme zaostati. Kriza v Italiji je le posledica občne krize. Potem je minister govoril o javnih delih in zagotavljal, da se bode vlada vsake stvari pogumno lotila. Finančne zadeve bode skušala zboljšati z raznimi reformami. Vlada se ne boji boja v zbornici. Vso pozornost bode vlada obračala narodnogospodarskim vprašanjem. Ministrov govor je bil poln lepih fraz, ali kako se misli vlada pomagati iz denarnih zadreg, na to pa minister ni dal nobenega jasnega govora in ga najbrž tudi ni mogel.

Nemčija. Dr. Makso Oberbreyer v nekem spisu zagovarja jezuite in priporoča, da se jim dovoli povrat v Nemčijo. Oberbreyer pripada k oni redki vrsti protestantov, ki ne poznajo sovraštva do drugovercev in privoščijo svobodo tudi drugim, ne le samim sebi. Ta moč pravi, da nikakor ni lepo, če se jezuitom v Nemčiji odreka gostoljubnost.

Egipt. Sodnik Scot, pravosodni svetovalec egiptske vlade, je poročal Rosebery-ju o razmerah v Egiptu. Leta 1882 je v Egiptu bila popolna anarhija. Vojske ni bilo, policije tudi ne, državnega dolga pa nad 100 milijonov, davke so morali z bičem iztirjevati. Uradništvo je bilo sprideno, pravosodje je bilo le navidezno. Sedaj je vojska dobra, policija tudi, denarno stanje sijajno, državni dohodki so se povečšali, rodovitna zemlja se je povečšala vsled zboljševalnih del, tlaka odpravila, davki pomanjšali, pravosodje in uprava zboljšala. Vse to bi se zopet uničilo, ako Angleži ostavijo Egipt, ker domačini še niso zreli za samoupravo. Kakor hitro bi se odtegnila angleška vojska, pa bode začela dežela propadati.

Afrika. Sedaj se je že nekoliko pojasnilo, kaj je pravi vzrok boja mej Arabci in Evropei v kongijski državi. Stvar se suče okrog dobička, okrog slonove kosti. Evropei so se pripravljali na velike love na slone, čemur so pa Arabci se ustavljali, ker se bojé, da bi kmalu slonov zmanjkalo. Arabci že dolgo trgujejo s slonovo kostjo in se bojé za to trgovino. Nasprotja izvirajo torej le iz trgovskih interesov.

Izvirni dopisi.

iz kanalske doline, 21. septembra. Čaka sem, da izide druga številka „Mirova“ po I. slov. katol. shodu, ter sem se nadejal, da bo „Mir“ v tej številki svoj članek „I. slov. katol. shod v Ljubljani“ nekoliko popravil. Ker pa tega ni storil popolnoma, moram izjaviti, da mi oni članek nikakor ne ugaja, ker je res preveč v liberalnem tonu pisan, kakor se je tudi od vseh liberalnih listov razumel in porabil v njih namene. Dovolite, da dostavim samo nekatere opazke. Kako n. pr. se more katoliški list in tak vendar hoče „Mir“ biti in ostati, zaletavati v prevzvišena škofa, ki sta shod počastila in mu dajala tak sijaj in tako veljavnost?

Kaj pomeni opazka gledé društva sv. Cirila in Metoda, da ga ni treba od koga odvisnega storiti? Bi-li bilo slov. katol. društvu na kvar, ako se postavi na cerkvena tla in postane od naših škofov odvisno?

In kako ošabne, prevzetne so besede „Mira“, da se ne bo ravnal po besedah, zgledih in mig-

(Dalje v prilogi.)

ljah „Slovenca“ ali katerega-koli drugega odbora, dokler . . . Pri vsem tem pa „Mir“ v istem članku povdarja, da je le v slogi moč in le složno delovanje nas bode dovedlo do končne zmage. Ravno tako to, kar „Mir“ piše o katoliškem vseučilišču, ni toliko katoliško, ampak zgolj slovensko.

Odlučno oporekati moram končno opazki „Mirovi“, da se nam ni nadejati II. slov. katol. shoda, še manj pa se ga veseliti. Jaz, kakor tudi drugi Korošci, ki smo bili pri I. slov. katol. shodu, smo jako zadovoljeni in bomo II. slov. katol. shod z veseljem pozdravili.

Iz Idrije, 21. septembra. Kakor povsod, tako je tudi pri nas še vedno na dnevnem redu I. slov. katol. shod in družba sv. Cirila in Metoda.

Meseca oktobra 1886 ustanovila se je tu moška podružnica omenjenega društva, in znani tukajšnji domoljub predlagal je v mestni seji ter tudi izprosil, da je mestna občina kot mestna pokroviteljica s prispevkom 100 gl. pristopila k družbi. Isto leto pa je on odložil predsedništvo ter izročil vodstvo podpredsedniku g. St. Lapajnetu. Odsihdob se nikdo ni brigal več za društvo, niti letnine ni pobiral nikdo. Tudi se še ni nikdar sklical podružnični letni zbor, kakor ga § 12. družb. pravil odločno zahteva. Umrl je potem nje podpredsednik in začasni vodja g. St. Lapajne l. 1890, in do danes nima družba ni predsednika niti podpredsednika.

Vkljub vsem tem razmeram pa nam doide 16. septembra t. l. (čujte in čudite se!) naslednje vabilo na „Slavnostno veselico, katero priredi izdrijska podružnica sv. Cirila in Metoda s prijaznim sodelovanjem slav. idrijske čitalnice in slav. delavskega društva“ dne 18. septembra 1892 popoldne ob 4. uri pri g. Pavletu Grudnu v korist družbe sv. Cirila in Metoda.

Vprašali smo se iznenadeni: Odkod li to probujenje in šestletnega težkega spanja? Mislimo, da zadenemo pravo, ako rečemo, da je katoliški shod v Ljubljani tega vstajenja kriv. — Mej govori te veselice smo potem čuli tudi to, da se je namreč sedaj ustanovila tu še ženska podružnica. To bi nas sicer jako veselilo, ali ako se misli ta ravno tako brezbrizno voditi, kakor se je moška do sedaj, pač je potem vse jedno, da se je ustanovila ali ne.

Govorilo se je na veselici mnogo, in bili so izvrstni ti govori. Mej drugimi sklenil je eden izmed govornikov: Bog živi presvetlega cesarja kot pokrovitelja naše družbe! — Drugega sklep se je glasil: Bog živi sv. Cirila in Metoda! — Eden pa je govoril toli neslano, da so ga morali njegovi lastni prijatelji zvabiti z odra, da ni predaleč zašel v svoje navadne kvante.

To se je godilo namreč pod vodstvom našega privilegiranega „nemirneža“, da ne rabim hujšega izraza in sotrudnika ranjcega „Brusa“. Kar se v njegovi nikdar trezni glavi rodi, to vse se mora tudi do pičice izvršiti, in to se lahko zgodi, ker ima tukajšnja „napredna stranka“ skoraj vso mladino v svoji mreži. In kako bi je ne imela? Vsaj se pri vsaki priložnosti plačuje in pije, da vse od mize teče, tako namreč, da „general“ sam še domov ne more iti in zjutranje ure kar v družbeni sobi prespi. A da ga doma pričakuje žena in četvero otrok, to njega itak nič ne briga. Vidite, tak je vodja naših naprednjakov! In on je napravil veselico družbi sv. Cirila in Metoda v čast! K tej veselici pa je prišel tudi dijak A. V. iz ljubljanske pripravnice kot govornik. Neumevno se je zdelo to nam, ki dotične postavbe poznamo, kako da dobi dijak za kaj takega odpust! —

Dohodkov je bilo primeroma toliko, kolikor je znašala letnina, katero so pretečena leta pobirati opustili, češ, saj je plačala občina 100 gl.

Nekaj naj tu še omenim, in to je nepopisno veselje, katero je občutil „general“ tukajšnjih naprednjakov, ko je bilo čitati, da je prestavljen vrli in v obče priljubljeni katehet g. L. Picigas. Bahal se je gospod „general“, da ima nabranih že 36 gl. za mačjo odhodnico. (Da znajo naši mladi naprednjaki mačjico dobro izvršiti, o tem prepričali smo se pred kratkim, a pri isti priložnosti pokazal se je pa tudi neki jurist z Vojskega, da zna kot „hauptmuc“ tudi prav dobro pete brusiti. Ta „muc“ stane blizu „farovža v Prontu“ in je menda že v „farovžu“ kakor tudi v sosednih hišah vse miši in drugo golazen polovil, za kar so mu vsi „Prontarji“ iz srca hvaležni.) A v največjo jezo in žalost naprednjakov in v naše veselje in radost ostane gosp.

Picigas še tu, ker ga je ministerstvo kot kateheta na tukajšnji c. kr. rudniški ljudski šoli definitivnim imenovalo. Ako je torej vodja naprednjakov slavni družbi sv. Cirila in Metoda le količkaj naklonjen, pričakujemo, da jej bode zgoraj omenjeni znesek podaril.

Sledajče pa obžalujemo tudi to, da se je naše gasilno društvo korporativno udeležilo omenjene demonstativne veselice, ko bi vendar to društvo nikdar ne smelo pripadati k nobeni stranki, ampak moralo bi biti popolnoma nevtralnno. Govori se, da gospod stotnik k temu ni privolil in odločno protestoval proti udeležbi „in corpore“. Toda odločil je neprijetni sodnijski sluga, da se udeleži, in o tem „basta“! — Kje je tedaj potrebna društvena disciplina, katero je sam pri občnem zboru toli hvalil in zagovarjal? — — —

Pred nekimi leti ustanovilo se je tu tudi „Dramatično društvo“, kateremu predsednik je že večkrat omenjeni gospod „general“. Društveniki vplačali so svojedobno letnino, tudi deželni zbor naklonil je društvu 100 gl. podpore. In kam se je ves ta denar porabil? Društveni predstojnik nam društvenikom še do danes ni svojega računa predložil. Za slovenske predstave se denar ni porabil, ker te vedno toliko donajajo, da se troški lahko poravnajo, in da navadno še kaj ostane. Gotovo pa je skoro, da je gospod predsednik to svoto porabil v družbi nemških glumačev, katere on kot vodja naprednih Slovencev vedno v Idrijo vabi, dasiravno se je že večkrat temeljito prepričal, da so nemške predstave le slabo obiskovane, in mi le predobro vemo, da kaj prida v Idrijo ne pride. Ako to ni istina, naj se izkaže z računi.

Iz Trsta, 17. septembra. (Prošnja slovenskih starišev za ustanovitev slovenske šole v Trstu.) Znano je morda č. bralcem, da je 54 slovenskih očetov l. 1889 vložilo prošnjo na visoko c. kr. namestništvo. Prošnja bila je od magistrata in od namestništva v prvi istanci odbita, češ, da naj bi slovenski otroci hodili v okolico v šole, ker te niso 4 klm. oddaljene od mesta. — Stariši so se pritožili na ministerstvo in to je vrnilo prošnjo na namestništvo z ukazom, naj se stvar še enkrat po komisiji preišče in poroča. Vse to se je zgodilo. A vlada je vrh tega zahtevala, naj se še mestni zbor v seji meritorno izjavi o ustanovitvi naprošene šole, ker bi jo moralo mesto vzdrževati. — V večerni seji 14. septembra 1892 je bila „slovenska prošnja“ na dnevnem redu. Glavni poročevalec je bil znani dr. Angeli. Ta svetnik nam je razjasnil marsikaj zanimivega, zato hočem tu glavne točke navesti. — „C. kr. namestništva odlok z dne 10. julija št. 11105 pobija juridično stališče, naglašano od magistrata, da se v slučaju ustanavljanja šol mora izključno v ozir jemati le § 59 državnih šolskih postav, oziroma tudi novela z dne 2. maja 1883 (glede daljave novoustanovljenih šol), da se morajo te dve postavi smatrati kot „unilaterale“ i za Trst neveljavni, ker Trstu in okolici pomanjkuje postava, katera bi uravnala ustanavljanje šol (Trst ne pripoznava državnih šolskih postav), vsled tega mora se magistrat ozirati le na § 19. državnih temeljnih postav od 21. decembra 1867.

Dr. Angeli pravi, „da tu ne bode pregledoval, v kolikor imajo temeljne postavbe še veljavo z ozirom na državne šolske zakone, gotovo je le, da, kadar je politično društvo „Edinost“ zahtevalo šolo, je c. kr. namestništvo dne 10. decembra 1884 se izrazilo, da glede ustanovitve novih šol, ker pomanjkujejo v tem oziru postavbe — puo essere di norma — zamore (ne mora) biti kažipot § 59 drž. šol. postav in vsled tega ne more (ne mora) biti tržaška občina prisiljena ustanavljati šole s slovenskim učnim jezikom. Tako je g. Rinaldini pod Depretisom zavračal slovenske prošnje in tolmačil jasno postavbo. Ta omenja, da prošnja za ustanovo šole imata pravico zahtevati le dva faktorja — soseska, ki jo vzdržuje, in stariši otrok.

Dr. Angeli pravi, da ni bilo težko dobiti petdeset očetov, ki bi prošnjo podpisali — in da so isti stariši dobro vedeli, ko bi bili direktno prošnjo poslali magistratu, da bi jo bil ta v koš vrgel, zato so pa isto na c. kr. namestništvo poslali. — Prosilei so se sklicevali na § 59 drž. šol. post. in na § 19 drž. temelj. postavbe. Tu je treba pregledati statistično bivanje Slovencev v raznih šolskih okrajih mesta, kakor je razvidno iz popisa l. 1870. Tu namdemo, da stanuje v šolskem okraju Belveder 1365

stanovnikov s 150 otroci, godnimi za šolo; Citta Nuova (novo mesto) 660 stanovalcev in 36 otrok; Citta vecchia (staro mesto) 688 stanovalcev in 59 otrok; Fondazione Morpurgo (spodnja Čarbola ob sv. Andreji) 244 prvih, 34 drugih; Rena nuova 905 stanovalcev, 88 otrok; Ferriera 1185 stanovalcev, 131 otrok; Barriera vecchia (stara mitnica) 689 stanovalcev in 27 otrok; Via Giotto 904 stanovalcev in 75 otrok; Via Giulia 979 stanovalcev in 39 otrok; vkupe 7864 stanovalcev in 664 otrok od 6.—14. leta. (Sevé da se ta števila morajo množiti najmanj trikrat, da bo le obližno resnična.)

Kaj pa je to število, pravi poročevalec, proti 120.000 Italijanov. On pripoznava, da je vendar v nekaterih okrajih dovolj otrok, da bi se morala ustanoviti šola po § 59., ali nikakor se pa zadnji odstavek tega zakona ne more dokazati v tem slučaju (koji zahteva daljavo 4 klm.). — Daljave bi bile iz rojanske šole (v okolici) do Skednja (v okolici) 7385 metrov, od mesta pa do ene teh šol pa 3693 metrov. Od druge strani pa bi znašala pot do teh šol celo le 2678 metrov. — Ta se zdi na oko mala daljava, a hotel bi videti, koliko bi šestletni otrok v tržaški burji rabil od mesta do bližnje okoličanske šole, gotovo nad uro. Od sv. Ivana pa do Skednja znaša pot 3693 metrov.

Potem govornik preračunuje podpisane očete ter pravi, da od teh je le 30. ki stanujejo v mestu, — in da dveh ne morejo istakniti. — Tudi omenja, da tretjina otrok obiskuje slovensko šolo ravno v tistem okraju, kjer jo prosijo (bal se je imenovati družbo sv. Cirila in Metoda). Govornik trdi, da Slovenci imajo dovolj 10 slovenskih šol v okolici in da magistrat ne bode nikdar šole nobenemu narodu zidal kakor le Italijanom.

Proti predlogu se je oglašil posl. Nabergoj ter pravi, da so potem tudi italijanske paralele na okoličanskih šolah nepostavne, kajti če mesto ni oddaljeno 4 klm. od okoličanskih šol, tudi okolica ni oddaljena 4 klm. od mesta. Če se torej zahteva, naj mestni slovenski otroci hodijo v okoličanske šole, potem morajo tudi italijanski otroci iz okolice hoditi v mesto. Za 10.260 mestnih učencev potrosi občina 448.000 gl., za 3143 okoličanskih samo 30.000 gl. Razmerje števila bi zahtevalo, da bi občina za okoličanske šole morala potrositi nad 90.000 gl. Ravnopravnost zahteva slovensko šolo za mestne slovenske otroke. Sicer pa, konča govornik, se ta stvar ne bode rešila v tržaškem mestnem svetu, ampak kje drugje. Na galeriji je bil med obravnavo veden hrup.

Deželni zbor kranjski.

(Četrta seja, dne 23. septembra.)

Deželni glavar otvori sejo ob 1/2. uri. Posl. baron Schwegel poroča o računskem sklepu in proračunu blazniškega zaklada. Prihodkov je bilo 11.821 gl. 35 kr., troškov 66.348 gl. 78 kr., torej potrebščina preseglja proračun za 4552 gl. 78 kr. Imovina je znašala 127.481 gl. 28 1/2 kr. Potrebščina za l. 1893 je proračunjena na 68.579 gl., pokritje pa na 11.678 gl., torej znaša primanjkljaj 56.901 gl., ki se bode moral pokriti iz deželnega zaklada.

Posl. dr. vitez Bleiweis predlaga, naj se deželni odbor pooblasti, da stori potrebne priprave za napravo mrzlega kopališča na Studencu, ki bi bilo velike koristi za umobolne. Predlog je bil vsprejet.

Dalje poroča posl. baron Schwegel o računskem sklepu in proračunu porodniškega zaklada. Leta 1891 je porodniški zaklad imel dohodkov 1203 gl. 49 kr., troškov 5818 gl. 62 kr., torej se je moralo dodati iz deželnega zaklada 4615 gl. 13 kr. Čista imovina je znašala 6030 gl. 41 1/2 kr. Za l. 1893 je proračunjena potrebščina na 6189 gl., pokritje na 836 gl., torej primanjkljaj na 5353 gl.

Najdenški zaklad je imel l. 1891 dohodkov 380 gl. 18 kr., troškov 3515 gl. 99 kr., torej primanjkljaja 3135 gl. 81 kr. Čista imovina je znašala 4017 gl. 43 kr. Za l. 1893 so troški proračunjeni na 3546 gl., dohodki na 328 gl., torej primanjkljaj na 3218 gl.

O prošnji učiteljeve vdove Marije Podobnik za zvišanje pokojnine poroča posl. Klun ter v imenu fin. odseka nasvetuje, naj se jej pokojnina zviša s prihodnjim letom od 140 na 200 gl. Obvelja.

Društvu za varstvo avstrijskega vinarstva se na predlog poročevalca dr. Vošnjaka dovoli 50 gl.

— Posl. dr. Tavčar v imenu upravnega odseka poroča o uvrstitvi občinske ceste iz Dravelj na ljubelsko državno cesto med okrajne ceste in nasvetuje:

„Visoki deželni zbor izvoli na podstavi § 23. točka 3. zakona z dne 28. julija 1889. l., dež. zak. št. 17, skleniti:

1. 1150 m. dolga občinska cesta, katera se v Dravljah od okrajne, v zakonih o uvrstitvi cest z dne 2. aprila l. 1866. pod št. 82. navedene z Dobrove čez Glince na Spodnjo Šiško držače ceste odepi in drži proti St. Vidu ter se tu stiska z ljubelsko državno cesto, uvrsti se med okrajne ceste.

2. Deželnemu odboru se naroča, da zaradi izročitve te ceste v oskrbo cestnega odbora ljubljanske okolice potrebno ukrene.“ — Obvelja.

Posl. vitez Langer poroča o prošnji cestnega odbora zatiškega okraja za popravilo deželne ceste od Pustega Javorja do Pluske ter v imenu upravnega odseka nasvetuje: „Deželnemu odboru se naroča, naj po dovrstitvi ceste čez Bogensperg prične tehniške poizvedbe o popravilu ceste od Pustega Javorja do Pluske ter o tem poroča dež. zboru.“ Predlog je bil vsprejet.

Pri tej priliki posl. Svetec omeni, naj bi se ob enem mislilo tudi na popravilo klancev med Litijo in Šmartinem, kar deželni glavar obljubi.

Poslanec Povše poroča o prošnji ravnateljstva meščanske šole v Krškem za ameriške ključke in podporo za rigolanje ameriškega vinograda ter nasvetuje: Ravnateljstvu meščanske šole v Krškem se dovoli za dovršitev poskuševalnega vinograda še 125 gl. Glede podelitve 20.000 amer. ključev pa se rešitev prepusti deželnemu odboru, kateremu se ob enem naroča, da se obrne do vis. c. kr. vlade, da tudi ona podeli za to napravo primerno podporo že iz ozira, da je tudi dežela podelila zopet primerno podporo. Predlog obvelja. (Konec sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 24. septembra.

(Izjava.) Z ozirom na telegrafično vest iz Ljubljane v zagrebškem listu „Obzor“ z dné 23. t. m., broj 217. in z ozirom na notico „Slov. Naroda“ z dné 22. t. m. št. 216 pod naslovom „Und alles ist Dressur“, ki trdite, da ste iz ljubljanske knezoškofje palače izšli dve okrožnici vsem župnijskim uradom, ukazujoči, „da izreče vsa nižja duhovščina svoje popolno zaupanje prevzvišenemu gospodu knezoškofu na njegovem znanem govoru, oziroma propovedi na katol. shodu, ter da se „Slov. Narodu“ in nekemu nemškemu stanovskemu glasilu izreče nezaupnica, in indignacija zaradi pisave o slovenskem katoliškem shodu, „Slovenec“ pa priznanje“ — pooblaščenim smo od najkompetentnejše strani izjaviti z vso odločnostjo, da ni bila izdana nikaka taka ali podobna okrožnica ne od knezoškofjskega ordinarijata, niti od kake posamezne osebe iz knezoškofje palače, da torej na tem ni nobene besede resnične, da je torej gorenja vest popolno neosnovana in do cela izmišljena.

(Občine smledniške udanostna izjava prevzvišenemu knezoškofu ljubljanskemu.) Vsprejeli smo iz Smlednika nastopno poročilo: „Neprijetno rovanje in grdo pisarenje slovenskih liberalcev proti prvemu slovenskemu katoliškemu shodu in proti prevzvišenemu našemu knezoškofu vsi pošteni v naši občini odločno obsojajo. Zato so občinski odborniki sestavili, podpisali in odposlali svojemu ljubljanskemu knezoškofu v Ljubljano udanostno pismo, v katerem mej drugim pravijo: „Podpisana občina se popolnoma strinja z načeli zastopanimi na prvem slovenskem katoliškem shodu v Ljubljani. Program njegov je naš program, besede škofove so naše besede.“ — Podpisani so: Anton Burger, župan; Jožef Keršič, baron Lazarini, Šimen Knific, Janez Rozman, svetovalec; Martin Narobe, Mat. Jenko, Andr. Bobinec, Lovr. Lavrič, Jan. Jeraj, Jan. Karlin, Al. Molj, Fr. Stare, Ant. Čebašek, Jos. Mubi, Janez Bonča, Valent. Juvan, Jakob Rozman, občinski odborniki. — Prelepi tej izjavi dostavimo le to: Občina, ki tako očitno, soglasno in neustrašeno časti svojega škofa ter mu izraža svojo verno udanost ob času, ko liberalci z vsemi silami trgajo ljudstvo naše od svojega škofa, taka občina prav posebno časti samo sebe. Zato: Slava občini smledniški in nje vrlému občinskemu odboru!

(Umrl) je danes ob 1/4.10. uro dopoldne č. g. Anton Hočevar, župnik v St. Lovrencu pri Trebnjem. Kakor smo nedavno poročali, zadela ga je

bila kap. Rojen je bil v Ljubljani l. 1835, v duhovnika je bil posvečen leta 1860. Pogreb bude v ponedeljek ob 9. uri. N. v m. p.!

(Zakrament sv. birme v ljubljanski škofiji) delili bodo prevz. g. knezoškof dné 28. tega m. v Starem Trgu pri Ložu, dné 29. t. m. pa v Planini pri Cerknici. V Cerknici birmovanje za leto izostane zaradi vročinske bolezni, ki ondi močno razsaja.

(Nova dekanija v Žužemberku.) Ljubljanske knezoškofijstvo je razkrojilo obširno trebanjsko dekanijo v dve ter ustanovilo novo dekanijo s sedežem v Žužemberku. Dekanom nove dekanije je imenovan prečast. g. knezoškofijski duh. svetnik in župnik v Žužemberku, Mihael Tavčar. Podrejene so tej dekaniji od trebanjske dekanije odkrojene fare: Ajdovica, Ambrus, Hinje, Sela in Šmihel, dalje iz šmarijske dekanije izločeni fari: Krka in Zagradec, in iz kočevske dekanije izločena fara Topla Reber.

(V samostojno župnijo) je povzdignjen kuratni beneficij v Lozicah, ki je bil dosedaj poddružen fari St. Vid pri Vipavi. Nova fara je razpisana do 22. oktobra t. l.

(„Slovensko društvo“ in „Pavliha“.) Vodja „Slov. Naroda“ in dejanski vrednik „Rodoljuba“ g. dr. Triller poslal nam je z ozirom na naše poročilo o „Slov. društvu“ in „Pavlihi“ popravek, ki nič ne popravi, pač pa se z njim dr. Triller prav pošteno osmeši pred razsodnimi čitatelji. — Popravek se glasi: Slavno vredništvo! Gledé na notico „Slovensko društvo in Pavliha“, priobčeno v 216. številki Vašega lista, prosim, sklicuje se na § 19. tiskov. zak., da sprejmete v prihodnjo številko na zakonitem mestu nastopni popravek: 1. Ni res, da jaz kot tajnik „Slov. društva“ in kot dejanski vrednik „Rodoljuba“ nisem nič ugovarjal zoper to, da se je zadevna številka „Pavlihe“ priložila „Rodoljubu“. 2. Ni res, da se je zadevna številka „Pavlihe“ s tisto vsebino, s katero je izšla, z mojo vednostjo in mojim dovoljenjem priložila glasilu „Slovenskega društva“, „Rodoljubu“. 3. Res pa je, da sem jaz sam predlagal odboru „Slov. društva“ zaradi vsebine zadevne številke „Pavlihe“ izjavo, priobčeno v „Slov. Narodu“ in v „Rodoljubu“, v kateri „Slovensko društvo“ obsoja pisavo „Pavlihe“ in odklanja vsako identifikacijo s tem listom. 4. Res je nadalje, da sem jaz javno v „Slov. Narodu“ odgovoril na „Pojasnilo“ vredništva „Pavlihe“, na katero se sedaj „Slovenec“ sklicuje, da se to pojasnilo ne strinja z resnico, in zategadelj tudi ni res, da bi bil rabil jaz nasproti g. vredniku „Pavlihe“ besedo „f.“ i. e. „far“.

V Ljubljani, dne 22. septembra 1892.

Dr. Karl Triller.

Vse zavijanje, g. doktor, nič ne pomaga. Vaš popravek nas prav za prav nič ne zadeva: mi smo citirali iz „Pavlihe“, kar smo pisali; tam bi bil prostor vsému popravku, zakaj ga niste tje poslali? „Pavliha“ je imel o tem zadnjo besedo. Pisal pa je v št. 15. dd. 15. avgusta t. l.: „Kar smo napisali okolišnji zadevi, napisali smo na podlagi fiktivnih dogodjajev, tako da vse to vsigdar z mirno vestjo lahko zastopamo in — če želite, tudi dokazemo na pristojnem mestu... Gosp. tajnik! Kjer neovrgljiva fakta govore, ondi pač ne more slabotno podprto Vaše „Poslano“ omajati niti našega, niti mnenja razsodnih čitateljev.“ — Tako „Pavliha“ in g. dr. Triller je na to molčal! — Kaj da je gospod Triller predločil „Slov. društvu“ potem, ko se je srečno razposlal „Pavliha“ z „Rodoljubom“ po svetu, to nas nič ne briga. Poprej kot vodja lista pustiti z listom vred take umazanosti med svet, potem pa s poslanimi „izjavami“ še lepega se kazati pred svetom, to ni — lepo! Pazite pravočasno, da se v Vaše liste ne vrine nič nedostojnega, potem Vas ne bomo popravljali in tedaj bo konec — popravkom!

(Čitalnica ljubljanska) Dosedaj je vladal običaj, da je čitalnica leto za letom prirejala v predadventnem in pa v postnem času po dva društvena koncerta s petjem in godbo. Z ozirom na to, da društvo v svojem novem stanovanju nima niti dvorane, niti gostilniških prostorov, opustiti se imajo vsled odborovega sklepa ti koncerti znanprej. Na njih mesto stopijo društveni večeri z raznovrstnim mikavnim programom. S temi večeri se ima pričeti v prihodnjem mesecu; vršiti se imajo pa vsako drugo nedeljo, ko ne bode gledališke predstave. Kakor pri sokolskih večerih bo naloga posebnih rediteljev, skrbeti za primeren program. Program

prvemu večeru se bode pravočasno dostavil društvenikom, kateri naj bodejo za sedaj na to spremembo, ki utegne izvestno ugajati, opozorjeni.

(Petdesetletnica frančiškanskega mostu) pripada na jutrnji dan, kajti baš pred 50. leti — bil je zgrajen ta most preko Ljubljanice in otvorjen prometu v prisotnosti nadvojvode Franca Karola in se po njem nazivlje tudi most, kakor s' d'ne napis na pročelju: „Archiduci Francisco Carolo MDCCCLXII. Civitas.“ — V dan 25. septembra l. 1842 služila se je vojaška sveta maša pod Tivolijem, potem je bilo pregledovanje posadke in na to otvoritev mostu. Ko je nadvojvoda Karol prvi stopal po mostu, grmeli so topovi v Grada pozdrav v dežel in mestu. Popoldne je bila dvorna gostija, zvečer ples v kazini in razsvetljava mesta; nastanil se je pa bil v hotel „pri Maliču“.

(Glasovi o novem deželnem predsedniku na Kranjskem.) Po časnikih se raznaša vest, da bo na mesto Winklerjevo imenovan kot deželni predsednik namestniški svetovalec v Gradcu, baron Hein. On je rodom Nemeč, mišljenjem nemški liberalcec. Slovenščino lomi le za silo. Mož s takimi lastnostmi in zmožnostmi pač ni za predsednika slovenski, po svoji ogromni večini konservativni deželi Kranjski, in zato menimo, da je ta vest, ki se sedaj s tako trdovratnostjo razširja vlasti po nemško-liberalnih listih, le časnikarska raca!

(Podlost v sistemu.) Včerajšnji „Obzor“ ima sledeči telegram iz Ljubljane: „Okružnica biskupskè kancelarije za župnike nalaže, da svi svećenici imadu podpisati nepouzdanico „Slovenskemu Narodu“. Ta je okružnica izazvala sveobče ogorčenje.“ — Ljudje, ki nas tako blagohotno pošiljajo na „Studeneč“, souvlaži zrela za — Grad!

(Samassove livarne 125letnica.) Tvrška Samassa je dospela letos do 125. leta svojega nepretrganega obstanka, ter baš jutri proslavlja spomin na to za njo preznamenito slavnost. V to svrhu je izdala tvrška na svetlo spomenski list v slovenskem in nemškem jeziku, koji se dopošlje vsem dekanijam in župnijam. Obitelj Samassa je doma z Beneškega in se je naselila v Ljubljani leta 1725, a po mnogovrstni menjavi prišla je zvonarija stoprav l. 1767. v roke Samassove obitelji, in je od tega leta nadalje ostala ljubljanska zvonarna neprestano v lasti te rodovine do današnjega dne. Tvrška je ulila mnogo, mnogo zvonov, in ni je skoro cerkve na Kranjskem, ki se ne bi ponašala z enim ali več Samassovih zvonov, pa tudi cerkve izven kranjske dežele. Sedanji šef tej tvrški je g. Alb. Samassa, rojen l. 1833. v Ljubljani. Kakor njega predniki vzrastel je tudi on pri zvonarski umetnosti in se je posvetil v prvi vrsti izvrševanju očetovske obrti. Do 1. januarja 1892 dosegel je Albert Samassa opus šte. 2081, od teh je šlo: na Kranjsko 791, Štajersko 409, Koroško 263, Hrvaško in Slavonijo 234, Primorje in Dalmacijo 185, Bosno in Hercegovino 106, v druge avstrijske dežele in na Ogersko 79 in v inozemlje 74 zvonov. Leta 1883 počastilo je Njega Velčanstvo presvetli cesar zvonarno s svojim obiskom, in leta 1873 je dobila tvrška naslov dvorne založiteljice. Razven tega je dobila odlikovanja, in sicer večinoma prve nagrade: v Gradcu l. 1870, v Trstu l. 1871, na Dunaju l. 1873, v Monakovem l. 1876, v Parizu l. 1878, v Gradcu l. 1880, v Hebu l. 1881, v Trstu l. 1882, v Rimu l. 1888, v Monakovem l. 1888, na Dunaju l. 1890, v Gradcu 1890 in v Zagrebu l. 1891. Vsega skupaj se je ulilo od utemeljenja tvrške pred 125. leti 5091 zvonov v skupni teži 2,027.743 kg., število, katerega še nobena zvonarna v Avstriji ni dosegla.

(Lep dar sv. Očetu.) O priliki 125letnice Samassove zvonarne izročil je sedanji nje lastnik gosp. Albert Samassa prevzvišenemu knezoškofu ljubljanskemu 1000 frankov v zlatu za sv. Očeta.

(O ustreljenem profesorju Glovackem) na tarnovski gimnaziji, kojega je sedmošolec Jan Szwed vpricho celega razreda z revolverjem v uho vstrelil in potem sebe, pripovedujejo poljski listi, da je bil prof. Glovacki najstrožji in najbolj črteni učitelj v zavodu. Z dijaki ni postopal ljubeznivo, in naklonjenosti svojih učencev si ni mogel pridobiti zbog tega, ker je kot profesor nemščine preveč zahteval od njih, kot rojenih Poljakov. Glovacki vzlic svojemu poljskemu imenu ni bil Poljak in se je porodil leta 1859. na Kranjskem v Idriji, kjer je bil njega oče rudarski upravnik; vzgojen je bil nemški in tak je bil i v mišljenju. Rajnik je bil 37 let star, pri sebi je imel svojo staro mater in v kratkem bi se

bil oženil. Solal se je na ljubljanski gimnaziji in dva njegova profesorja še zdaj živita. Starši brat njegov, svojedobno tudi dijak naše višje gimnazije, je profesor na rudarski akademiji v Ljubnem na Gorenjem Štirskem.

(„Glasbena Matica“) je založila in izdala nastopne kompozicije: 1. Kje so moje rožice? Fantazija za klavir, zložil P. Hugolin Sattner; 2. Zagorska. Lahka koncertna fantazija na slovensko narodno pesen. Za klavir zložil A. Foerster. Opus 51; 3. Ropsodija na slovenske narodne pesni. Za klavir Karol Hoffmeister. Opus 4. Strokovna ocena pride. — Ob enem razposilja vabilo na redni občni zbor, kateri bo dne 1. oktobra 1892 v knežjem dvorcu (II. nadstropje) ob 7. uri zvečer. Vspored: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo o društvenem delovanju za leto 1891/92. 3. Poročilo blaginikov. 4. Volitev novega odbora. 5. Posamezni nasveti. Častite člane prositi odbor, naj se tega zbora mnogoštevilno udeležé.

(Delniško društvo) se snuje v Ljubljani, katero bo menda Ljubljano, Trst, Celje, Maribor in Gradec preskrbovalo s „šoto“ po nizkih cenah.

(Okolo deželnega gledališča) podrli in odpravili so včeraj vso leseno ograjo, in zdaj se Talije hram v vsi svoji lepoti predstavlja gledalcev radovednim očem. Stoji pač, a tudi — stane.

(Po toči poškodovanim) šentjanski faranom so darovali gg: Dr. Papež, dež. poslanec, 10 gld.; A. St. iz Kamnika 2 gld.; Fr. Schweiger, župnik iz Radovice, 10 gld.; J. Ažman in J. Pristov 10 gld. — V imenu siromakov vsem prisrčna zahvala.

(Pri nasprotnikih katoliškimi načelom — povsod jednako.) Petrograjski „Denj“ priobčil je v jedni svojih poslednjih števil (20. septembra) jako odurno in zlobno pisan članek pod naslovom „Katolicizem v soedinennih štatah“, v katerem kar mrgoli napadov na katoliško cerkev in njene služabnike. Za vzgled in kot zanimiv primer, kaj mora vse služiti v boju proti katoliški cerkvi, podajamo ta-le stavke: „Taki pojavi, kakor brezženstvo duhovništva, zamena narodnega jetika z latinskim, kastova organizacija duhovništva, Rimu podložnega in napojnega z jezuitskimi načeli, vse to kaže, da se katoličanstvo po samem svojem bistvu ne more vjemati s pravilnim društvenim življenjem.“ — Kako se tudi drugod sumiči in laže o katoliških škofih, kaže to-le: „O nadškofu Ajrlande (Ireland) se pripovedujejo značilne povestice, v ostalem popolnoma resnici podobne. Pravijo, če se kateri duhovnik kaj pregreši, mora zato brezplačno služiti kot konduktor 2—3 mesece na tramvaju; treba je pojasniti, da je nadškof glavni akcijoner pri društvu tukajšnjega tramvaja.“ — Kako lepo so si složni naši nasprotniki v taktiki.

(Narodnostno načelo pri Madjarih.) Znano je, da stojé Madjari na izrecno narodnostnega načela podlagi in da so si uprav na tej podlagi ustanovili tako imenovano gorenjo ogersko kulturno društvo „Femka“, katero ima namen skupljati slovaške otroke in jih oddajati madjarskim družinam, da se tam pomadjarijo. Kako se pa to oddajanje godi, zadostuj, če iz najpovejšega časa navajamo par madjarskih listov. — „Pesti Naplo“ piše iz Debrecina pod naslovom „Čin sramotne brezvestnosti“ tako-le: „Prevoz slovaških otrok, katere je gorenje ogersko kulturno društvo „Femka“ poslalo v Debrecin, da bi se ondu oddali v madjarske hiše, je ostavil njihov voditelj, neki učitelj. Ubogo revno dečo so stražniki pripeljali v mestno hišo in ker je bilo že pozno v noč, niso klicali mestnega župana. Lačni otroci so prosili kruha in dobrosrčni stražniki so zbirali svoje krajcarje, da bi nasitili zapuščeno dečo. Otroci so prenočevali v mestni hiši in čakajo osvobojenja iz tega mučnega stanja. Ni čuda, če hočejo nazaj v Nitro. Trije otroci, ki so bili odločeni za Hajdu-Bösermenju, so ušli, a vjeli so jih in nazaj pripeljali.“ — „Nemzet“ ima pod naslovom „Najdeno slovaško dete“ sledeče: „Včeraj so dobili na potu meje Čečeš in Kišpešta 6—7letnega dečka. Deček govori samo slovaški in te imenuje Karol. Za sedaj ga preskrbljuje malo-peštanski učitelj Winkler; družina, h kateri spada, naj si ga tam vzame.“ — Tako se godi slovaškim otrokom v omikani državi brez krščanske podlage.

(Duhovniške spremembe v goriski nadškofiji.) Čast. gosp. Jožef Kosovel je dobil faro Batuje; čast. g. Jožef Tončič postal je korni vikar v Gorici; čast. g. Jožef Strancar postal je kapelan

v Kamnjah; čast. Jožef Grilanc, novomašnik, kapelan v Stijaku; čast. g. Valentin Kragelj vikar v Trenti; čast. g. Franc Klopčič, novomašnik, kapelan v Bolei; čast. gosp. Jožef Kalin vikar v Dreženci; čast. g. Nace Leban kapelan v Mirnem; čast. g. Tomaz Guggenberger, novomašnik, kapelan v Kočinju; čast. g. Andrej Gergolet kapelan v Dornbergu; čast. g. Ludovik Lacinca, novomašnik, kapelan v St. Petru pri Gorici; čast. g. Karol Perinčič postal je kurat v Soči; čast. g. Dominik Moretti, novomašnik, kapelan v Ogleju.

(Tatovi v cerkvi božjega groba pri Ljubljani.) Poroča se nam iz Štepanje vasi: Pretekli teden prišla sta, ko so popoldne cerkev zračili, dva tatova poskušat svojo tatinsko srečo pri cerkvenih puščicah. Eden je bil v cerkvi, drugi je stal pod zvonikom na straži; tega smo vjeli ter izročili orožnikom. Rekel je, da se piše Jožef Arenšek in je 12 let star, drug njegov pa, ki je ušel, je baje stric njegov Martin Arenšek.

(Uvoz italijanskega vina) v našo državo primorske vinorejce vedno bolj vznemirja. Kakor pišejo dalmatinski listi je že sedaj cena novemu vinu mnogo nižja, kakor lansko o tem času. — Trgovinske zbornice v Zadru, Spljetu in Dobrovniku so poslale prošnje do ministerstva, da bi varovalo domače vino italijanske konkurence in da bi se trdno držalo znanega odloka z dne 10. avg. t. l. — Tudi isterski slovanski poslanci so v zadnji seji hoteli gledé uvoza italijanskega vina vlado interpelovati, toda deželni glavar je ni hotel sprejeti, kakor da bi isterskim Italijanom ne preti enaka škoda, kakor slovanskim. — Od 27. avg. do 17. sept. se je v Trst uvozilo 73.853 hektolitrov vina; z večine so ga poslali na Oggersko.

(Pasar g. Ivan Kregar) je zopet jako ukusno izdelal več novih del: Za farno cerkev v Solčavi — srebrno gotiško monstranco, v oguju pozlačeno, okrašeno s 5 podobami, 52 pravih dragih kamenčkov, mej njimi štirje dijantanti, so lepo vloženi v monstranco in 18kar. zlato lunulo. Cena blizu 1000 gld. — Za farno cerkev v Zagradcu gotiško srebrno monstranco s štirimi email-podobami in drugimi ličnimi okraski. Cena okrog 650 gld. — Srebrn ciborij v romanskem slogu č. gg. jezuitom v Ljubljani, bogato okrašen in cizeliran. Križec ima na sredi prozoren ametist. Cena okrog 200 gld. — Za farno cerkev Priedor v Bosni lep srebrn kelih s pateno. Cena okrog 200 gld. Oboje je dar č. gospoda Ant. Jakšiča, v pokojenega župnika v Krškem.

(Kolera.) Predvčeranjem je zbolelo v Hamburgu za kolero 180 oseb; umrlo jih je 97. — Dostavljamo, da je protestantski magistrat protestantskega Hamburga prosil v Vratislavu usmiljenih sestrah, ker mu ni bilo moč dobiti drugih postrežnic. Kar je bilo prostih, so vse s prvim vlakom ustregle tej prošnji; angelji ljubezni se ne bojé! — Na tisoče Hamburgčanov pa zapušča mesto.

Zdravo in po ceni. Znani župnik Boštjan Kneipp v Würshofenu, znan vsled svojega zdravljenja z vodo, je proti vsem živlom, ki človeka vznemirjajo, zlasti pa proti kavi, čaju, tabaku, upijanji-vim pijačam itd. Posebno je pa napovedal vojsko navadni kavi, ki provzroča posebno pri otrocih in ženskah slabost, pomanjkanje krvi in pa bledico. On priporoča, da naj se vsaj polovico sladne kave primeša, če se noče poslednje že samo piti. Tvrđki Kathreinerjevi nasledniki na Dunaju se je pa posrečilo iz sladne narediti jako redilno, aromatično in okusno kavo, katera popolnoma ugaja, kar se tiče raztopljivosti redilnih snovi, župnika Kneippa zahtevam ali jih pa še presega. Kneipp je tej tvrđki dal izključno pravico prodajati Kneippovo sladno kavo v celih zruhih.

Telegrami.

Celovec, 23. septembra. V deželnem zboru je predlagal Kirschner, da se premeni deželnozborski volilni red z uvedenjem direktnih volitev v kmetskih občinah. Pomnoži naj se število poslancev in volišč.

Praga, 24. septembra. Pred porotnim sodiščem pričela se je obravnava zaradi dedščine pred dvema letoma umrlega grofa Jurija Waldsteina. Ta je zapustil svoje precejšnje premoženje v gotovini svojima dvema višjima uradnikoma, bližnje sorodnike je pa prezrl. Sumi se pa, da je bil grof staboumen in to njegovo slaboumnost sta si izkoristila uradnika. Vsled tega se je proti njima sedaj naperila zatožba zaradi goljufije. Povabilo se

je več prič visokega plemstva, mej njimi trgovski minister, knezo-nadškof praški, knez Rihard Metternich in njegova soproga. Pravda bo trajala kake tri tedne.

Lvov, 23. septembra. Po uradnem poročilu o kolero so do 22. t. m. v Podgorzi štirje zboleli in umrli za kolero, v Krakovu najst zbolelo, dva umrli, jeden ozdravel. Poslednje tri dni so v Krakovu trije zboleli, umrl pa nobeden.

Dunaj, 23. septembra. „Fremdenblatt“ je zvedel od avtentične strani, da že deset dni strašno razsaja kolera mej prebivalci in vojaki v besarabskem mestecu Leovu. V tem mestecu je sedaj zbranih jako veliko vojakov.

Mons, 23. septembra. Zdravstveno stanje v okoliših borinaškem se je slabšalo. Iz Paturagesa, Vasmesa in Saint Ghislaina se poroča, da je več oseb zbolelo za kolero, nekatere pa že umrle.

Peterburg, 24. septembra. V Rigi in Bolderi se je prikazala kolera.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje		Veter	Vreme	Mokri-ne na 24 ur v inč
		srakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
7. u. jut.		741.0	13.6	brezv.	megla	
23. u. pop.		730.9	24.0	sl. jzap.	jasno	0.00
9. u. zveč.		740.6	15.4	sl. zap.	„	

Srednja temperatura 17.7°, za 3.9° nad normalom

Zahvala.

Vsem ljubim prijateljem in znancem, od blizu in daleč, ki so nam izrekli svoje sožalje ob smrti naše presrečno ljubljene, nepozabne sestre, svakinje in tete, gospodične

Fani Blasnik,

potem vsem, ki so se tako mnogobrojno udeležili pogreba, posebno velečastiti duhovščini in velečastitim oo. frančiškanom, velečastitim damam, častitim gospodom tiskarjem za njih sodelovanje, nadsleje tistim, ki so pokojnico počastili z lepimi vency, izrekamo najiskrenejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 24. sept. 1892.

443 1

Žalujoči ostali.

J. BENDIK v Št. Valentinu pri Steyru

jedini izdelovalec novo izumljene e. kr. privilegovane

svetle tinkture za usnje,

s katero se naredi svetlo (zlika brez krtače) usnje na konjskih komatih, vozovih, usnje za čevlje in galanterijsko usnje, priporoča ta svoj izdelek, kateri se rabi ne le pri e. in kr. vojaštvu in velikih transportnih podjetjih na Dunaju, temveč tudi v hlevih cesarskih visokostij že več let.

Nadalje priporoča ravno isti za nepremočljive čevlje svojo slavnoznanu 377 10—3

nepremočno mast za usnje,

ki daje usnju posebno mehko in se rabi celó pri najvišjem dvoru.

Cene: Svetla tinktura za usnje kilo 1 gld. 20 kr., 1 steklenica štev. 1 — 80 kr., št. 2 — 40 kr., št. 3 — 20 kr. Nepremočna mast za usnje kilo 80 kr., 1/2 kilo 40 kr., 1/4 kilo 20 kr., 1/8 kilo 10 kr.

Prodajalci na drobno in vojaki dobé rabat.

Da se izogneš prevaram glej na ime „J. Bendik v Št. Valentinu“, ki je na vsakem kosu.

V Ljubljani je prodajata Schussnig & Weber, v Celju Tanner in Stieger, v Mariboru Holasek in Martinz.

Založba tovarne

pri

FRANU DETTER-JU

v Ljubljani, na Starem trgu št. 1, nasproti železnemu mostu.

Tu se dobivajo vsake vrste **kmetijski stroji**, prav izvrstne **slamorenice**, kakor tudi **blagajnice**, varne pred tatom in ognjem. — P. n. gospodinjam, šiviljam, krojačem in čevljarjem pa priporočam svoje najboljše

šivalne stroje

10% ceneje ko drugod, za katere tudi 5 let jamčim (garantiram). — Popravila strojev izvršujejo se pri meni točno in po ceni.

P. n. kupci, ki ne morejo pravej plačati nakupne svote za te prekorsitne stroje, morejo plačati pozneje, **šivalne stroje** tudi na **mesečne obroke**. — Priporočam se torej za prav obilno nakupovanje, svarim pa ob enem gg. gospodarje, da se varujejo kupovati strojev od potovalcev (agentov), kateri so s svojim nepoštenim postopanjem vse marsikaterega gospodarja spravili v zadrego.

Moj potovalec g. **Fran Remio** ima moje legalizovano splošno pooblastilo, nanj se more vsakdo popolnoma zanesti in mu dajati naročila za mene. Drugače pa prosim se pismeno in z zaupanjem na mé obrniti.

Spoštovanjem

419 3-2

tvrdka Frana Detterja.

August Runggaldier,

delalnica cerkvenih lesenih kipov in podobarskih proizvodov, v St. Ulrichu, Gröden, Tirolsko,

priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom, patronom in cerkvenim dariteljem altarje, lece, vsakovrstne svetnike, statve, križeva pota, križe, Kristuse, božične jaslice itd. itd.

vsakojake kakovosti in oblike v natančni pripravi in najfinejši izvršitvi. 175 3-3

Ilustrovani ceniki na željo zastoj in franko.

Oddá se v najem

stanovanje in vrt s pekarijo

v Kamniku na Šutni št. 13

pod ugodnimi pogoji. — Več izve se pri Gregorju Burji v Kamniku. 440 3-1

J. N. POTOČNIK,

krojaški mojster,

v Ljubljani, Kongresni trg, v uršulinskem poslopju, priporoča se osebito prečast. duhovščini v natančno izdelovanje

duhovniških sukenj, talarjev itd.

V zalogi ima najboljše in trpežno blago, kakoršno se rabi za izdelovanje najraznejših duhovniških oblek. Postrežba je uljudna, točna; cene možno nizke. 363 26-8

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse **zobne operacije** in **zobna plombovanja**

A. PAICHEL,

(12) 70 zobozdravnik (7)

pri Hradskega mostu I. nadstr.

Št. 5472.

Razglas.

435 3-2

C. kr. okrajno sodišče v Mokronogu naznanja: Na prošnjo dedičev dovoli se

prostovoljna javna dražba

v zapuščino dr. Janeza Skedl-a, Urše in Mice Skedl iz Št. Ruperta spadajočih zemljišč in se odredi dan 27. kimovca 1892 i. t. l. v Št. Rupertu.

Cena bode se določila neposrednje pred dražbo po cenilcu Jožetu Berčarju iz Kamnja.

Skupilo se bode med dediče razdelilo. — Pravice zastavnih upnikov se ne bodo kratile.

Dražbeni pogoji morejo se upogledati v navadnih uradnih urah pri podpisnem sodišču.

C. kr. okrajno sodišče v Mokronogu, dné 20. septembra 1892.

Ph. Mayfarth & Co.,

tovarne za kmetijske stroje, Dunaj, II., Taborstrasse 76.

Odlikovane s prvimi odlikami na vseh večjih razstavah.

Ustanovljene 1872.

Izdelujejo najboljše

600 delavcev.

pluge z jednimi, dvema, tremi in štirimi lemeži. — Brane in valjari za polje in travnike. Stiskalnice za vse potrebe, tudi za sadje in grozdje. Sušilne priprave za sadje, sočivje in za vse industrijske namene. Samostojni patent. Skroplilnice za trte in rastiine.

Mlatilnice, geple, rezilnice za krmo, mlince za pnanje, rezilnike za repo, stiskalnice za svežo krmo, Bluntov patent. Čistilnice za žito, robkalnice za turšico, prevažljive peči s štedilnimi kotli kot parilki za krmo in industrijski aparati.

Ceniki zastoj. — Zastopniki se želé. 171 10-9

Zalogo ima v Ljubljani gosp. ALBIN C. ACHTSCHIN.

Zahvala in priporočilo.

Vsem p. n. gospodom, ki so mojemu pokojnemu možu Francu Šiška, kovaškemu in podkovskemu mojstru, kazali svoje zaupanje z delom in naročili, se prav toplo zahvaljujem ter javljam ob jednom slavnemu občinstvu, da bodem s pomočjo spretnega poslovodje tudi še nadalje pod staro firmo izvrševala

kovaški obrt

v doseadanji kovačnici na Marije Terezije cesti šte. 6, v Tönnies-ovi hiši. — Prosim torej prav obilnih naročil.

V Ljubljani, dné 24. septembra 1892.

Ivana Šiška.

441

Zobni zdravnik iz Berolina univ. med.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4, I. nadstropje, v Ljubljani,

ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne; ob nedeljah od 9. do 11. ure dopoldne. 371 4

Za uboge ob petkih od 9. do 10. ure dopoldne.

Gričar & Mejač

preje M. Neumann.

Najstarejša in največja

konfekcijska zaloga

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11.

! Novo došle jesenske novosti!

v ženskih dež. plaščih, dolmanih, zgornjih suknjah, jaketih, potnih oblekah, pelerinih.

Največja izbéra

v otroških in dekljskih plaščih in jaketih

po jako zmernih cenah.

Ilustrovani katalogi zastoj in franko.

Jesenske vrhne snknje, menčikovi, vremenski plašči in obleke za gospode in posebno praktične za šolske dečke

po najnižjih cenah.

Opomba: Takih konfekcijskih predmetov, kakoršnih nimava v zalogi, dajeva iz dobrega blaga, katerega se pri naju nahaja obilna vzgledna kolekcija, po meri in najnovejšem kroju točno in najceneje na Dunaju izdelati.

RAZPRODAJA

od M. Neumann-a prevzete

423 6-3

konfekcijske zaloge

po znatno nižjih cenah.

Prodajalci

(ne agentje),

ki hočejo prodajati

kmetijske stroje

se prosijo, da pošljejo svoje naslove

Ignaciju Heller-ju na Dunaju

II. Praterstrasse 78. 179 3-1

EQUITABLE

Zjedinjenih držav zavarovalno društvo
za življenje v Novem Yorku.

Ustanovljeno leta 1859.

Koncesijonovano v Avstriji dne 11. oktobra 1882.

Na Dunaju, Stock im Eisenplatz, v svoji palači.

Računski sklep leta 1891:

I. Dohodki . gld.	97.637.359-63
Izdatki	57.417.712-78
Prebitok	gld. 40.219.646-85
II. Premo- ženje	gld. 340.596.295-95
Obveze po 4 ⁰ / ₁₀ in 3 ¹ / ₂ %	274.763.944-55
Zaklad dobičkov	gld. 65.732.451-40

„Equitable“ je na vsem svetu
prvi in največji zavod za zava-
rovanje na življenje,

ima največje dohodke tako v obse, kakor posebej še od
premijs. Ima najvišji prebitok dohodkov nad izdatki in naj-
večji zaklad dobičkov.

To društvo je sklenilo leta 1891 največ novih pogodb
in sicer za gld. 582.795.827-50

pri njem je bilo največ ka-
pitala zavarovanega 2.012.236.392-50

ima največji prirastek za-
varovanega kapitala 210.580.457-50

ima največji prirastek v pre-
moženju 42.387.184-78

ima največji prirastek v do-
bičkovem zakladu 6.381.333-05

Avstrijskim zavarovancem posebna garancija je velika
društvena palača „Stock-im-Eisen“ na Dunaju,
katera je vredna gld. 2.300.000-.-

Vspehi

dvajsetletnih tontin*) društva „Equitable“.
Podlaga isplačevanj leta 1892.

A. Navadno zavarovanje za slučaj smrti. Tabela I.

Starost	Vsota plačanih premij	Vrednost police v gotovini	Polica opuščena premij in plačila za slučaj smrti
30	gld. 454-—	gld. 539-—	gld. 1150-—
35	527-60	651-—	1240-—
40	626-—	798-—	1350-—
45	759-40	997-—	1520-—
50	943-60	1291-—	1800-—

B. Zavarovanje za slučaj smrti z dvajsetletnimi premijami. Tabela II.

Starost	gld.	gld.	gld.
30	607-20	862-—	1850-—
35	681-60	986-—	1870-—
40	776-80	1140-—	1930-—
45	900-80	1343-—	2050-—
50	1087-60	1638-—	2280-—

C. Zloženo dvajsetletno zavarovanje za slučaj smrti in za uokanje. Tabela X.

Starost	gld.	gld.	gld.
30	970-60	1632-—	3490-—
35	995-80	1667-—	3160-—
40	1035-50	1727-—	2930-—
45	1160-80	1834-—	2800-—
50	1209-—	2034-—	2830-—

Kakor kažejo zgoraj navedene številke, **povrnejo** se po tako zvanem tontinskem sistemu zavarovancu poleg tega, da je bil skozi 20 let brezplačno zavarovan, po tabeli I. vse vplačane premije 2¹/₄ do 4³/₈ % po tabeli II. s 4¹/₈ do 5¹/₈ %, po tabeli X. s 6¹/₈ do 7¹/₈ % jednostavnimi obrestmi.

Police premij oproščene pa reprezentujejo dvojno do četvrtino vsoto vplačanih premij.

Tako zvana prosta tontina, neka poltontina z nekoliko večjimi premijami, dopušča po preteku jednega leta popolno svobodo za potovanje, prebivanje in poklic, izvzemši vojaško službo; po preteku dveh let je ni moči izpodbiti, po preteku treh let pa ne more več zapasti in jo je z ozirom na tontino pri regulovanju moči urediti na šest načinov.

Pojasnila daje generalni zastop za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradcu.

in 347 6-3

glavni zastopnik za Kranjsko:

ALFRED LEDENIK

v Ljubljani, Mestni trg 25.

*) Tontina imenuje se nabiranje in razdelitev dividend ali dobička po nekem posebnem sistemu, ki ga je izumil in prvi uvedel v Franciji Italijan Lorenzo Tonti l. 1653.

Vincenc Čamernik,

kamnosek,

v Ljubljani, Parne ulice 9,

se najljubneje priporoča prečistiti duhovščini v izvršitev naročil vsakovrstnega

cerkvenega umetnega kamno-seškega dela,

kakor: altarjev, obhajilnih miz itd.,

slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najraznovrstnejših po najnovejših obrisih prav lično iz različnih vrst marmorja izdelanih

nagrobnihih spomenikov.

Preskrbi kompletne družbinske rakve na vže kupljenem svetu na tukajšnjem pokopališču.

Vse na tukajšnjem pokopališču stoječe in pri njem izgotovljene spomenike, kateri se v sled nedovoljnega zidanega temelja nagibajo, popravlja brezplačno dvakrat na leto in sicer spomladi in pred Vsemi svetimi.

Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se priporoča v vsakovrstna

stavbinska dela,

katera fino, trpežno in ceno izvrši. 425 6-2

Filijalo je popolnoma opustil.

Sargove glycerinske specialitete.

Od kar jih je izumil in uvel F. A. Sarg, rabijo jih Nje velečastva cesarica in drugi člani Najvišje cesarske hiše in mnoge tuje knežje rodbine. Priporočajo je prof. baron Liebig, prof. pl. Hebra, pl. Zeissl, dvo ni svetnik pl. Scherzer itd. itd., dvorna zdravnika za zobe Thomas na Dunaju, Meister v Gotthi itd.

Glycerinovo milo v papirji, kopicah, blanjicah in škatlicah. — Medno glycerinsko milo v lepenki. — Tekeče glycerinsko milo v flakonih. — Toiletno karbolno glycerinsko milo. — Eucalyptus glycerinsko milo. — Glycoblazol (sredstvo za pospeševanje rasti las). — Chininsko-glycerinska pomada. — Glycerinska crème. — Toiletni glycerin itd. itd. (1420) 11

KALODONT, zdravstvenooblastveno pre-skušena zobna crème.

F. A. Sarg-a sin & comp., c. in kr. dvorni zařagatelji na Dunaju.

Dobiva se v vseh lekarnah in parfumerijah.

Primerna darila!

priporoča uljudno

Fran Čuden,

urar,

preje **J. GEBÄ,**

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11,

ter vabi uljudno preč. duhovščino in sl. občinstvo na ogled svoje **velike izborne za-loge** najraznovrstnejših

žepnih ur, zlatih, srebrnih in nikelnatih, stenskih ur z nihalom, ur s stojalom in ur budilnic (Weckeruhren), ur z godbo in godbenih valčkov v ličnih politiranih omaricah, raznovrstnih verižic, prstanov in uhanov.

Cene žepnim uram so naslednje:

Najfinije nikelate ure	od gld. 3-80 do	6-—
„ srebne ure s ključem	7-50	10-—
„ srebne remontoir-ure	7-50	12-—
iste z dvojnimi oklepom	9-—	18-—
„ zlate ure za dame	16-—	35-—
„ zlate ure za gospode	24-—	130-—

Garantiram povsem za poštenost pri meni kupljenega blaga; za zanesljivost mehanizma pa poldrugo leto jamčim. — Cenjeni naročniki se mogó prepričati, da moje blago ni zamenjati z dunajskim tovarniškim blagom, vzlic temu, da prodajam dobro blago za res nizko ceno.

Popravila izvršujem točno in zanesljivo ter jamčim za dobro izvršbo — Vnanjim naročnikom postrežem po želji z obratno pošto. 17-11 205 38 26

Ilustrovani ceniki na željo gratis in franko.

Zaloga šivalnih strojev
in velocipedov

JAN. JAX

v Ljubljani

doslej: Marije Terezije cesta
bode od 1. okt. 1892

dalje v isti hiši, toda na Du-
najski cesti (prej restavra-
cija „Hôtel Evropa“) vis-à-vis
deželni civilni bolnišnici. 413 10-5

XXXXX solidno blago XXXXX

Janeza Dogan-a mizarški obrt

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 15
(v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo

raznovrstnega politiranega
in likanega pohištva.

Garniture, divane, madrace od 16 gld. do
40 gld., madrace na peresih 10 gld., dratene
madrace 8 gld. 50 kr., pulte za mašne knjige itd.
Naročila se točno izvršujejo. Cenilnik z podobami
zastoj in franko. 392 (24-8)

XXXXX Najnižje cene XXXXX

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu uoşa si podpisane javljati, da je po dolgotrajnem delovanju kot urarski pomočnik otvořil svoi

urarski obrt

v Ljubljani, Vodnikove ulice št. 4, pri Mesarskem mostu.

V zalogi bode imel raznovrstne zlate in srebrne žepne ure, stenske in ure budilnice, le dobro blago po nizkih cenah.

Poprave bode najatančneje izvrševal po najnižjih cenah. Velespoštovanjem

424 3-2

Luka Vilhar.

Ivan Kregar,

pasar

LJUBLJANA,

in

Poljanska

izdelovatelj

cestu št. 8,

cekvenega

poleg „Alojzije-
višča“.

orodja

opozarja in toplo priporoča prečistiti duhovščini in slavnim cerkvenim predstojništvom svojo novourejeno

pasarsko delalnico,

v kateri izdeluje v najraznovrstnejših oblikah in slogih cerkveno orodje, kot: moštrance, ciborije, kelihe, tabernakeljne, svečnike, léstence itd. iz najtrše in najzanesljivejše kovine, lično in cenó po poslanih uzorcih hli lastnem načrtu. — Stare orodje popravlja in prenavlja, posrebuje in pozlatuje v ognji tudi strolovedne osti po najnižji ceni. — Izvršeno blago pošlje dobro spravljeno in poštnine prosto. 1592 52-40

V nedeljo dne 25. septembra 1892

otvorjenje gostilnice

„Restavracije Tavčarjev dvor“ na Ježici
(na mitnici).

Velik vojaški koncert.

Vstopnina 10 kr. — Za otroke prosto.

Novo opravljeni gostilniški vrt z vrtnim salonom in kegljiščem. — Ugoden prihod in odhod vlakov kamniške železnice.

Za ceno jedila se bode najbolje poskrbelo.

Začetek ob 3. uri popoldne.

Za mnogobrojni obisk prosí

435 3-3

Miha Voje.

Važno za vsako gospodinjstvo

je okusna, zdrava in hkratu ceno

kava.

Če se ravnaš po nastopnem navodilu, dobiš tako kavo.

Navodilo, kako se rabi.

Kathreinerjeva Kneippa sladna kava se mora zmleti ali pa stolči in potem v vreli vodi vsaj 5 minut dobro kuhati. Zmleta navadna kava dene se v kavini samovar in polji jo z odlivko sladne kave.

Pripravlja se pa tudi lahko tako, da se sladna kava, ko se je pet minut dobro kuhala, odstavi od ognja, potem pa pridene zmlete navadne kave, vse pusti pokrito stati kačih 5 minut in naposled preceedi.

Po tem, kakršen okus se hoče imeti, pridene se do polovice navadne kave, za otroke in bolnike se pa navadna kava popolnoma opusti. — Smokvine kave ali cikorijske pa sladni kavi ni treba privedati, ker ima že tako, če se je dobro kuhala, lepo zlato-rujavo barvo, in bi s pridejanjem cikorijske le spridil okus te kave.

Kathreinerjeva Kneippa sladna kava se dobi v vseh specerijskih drozgerijskih in delikatesnih prodajalnicah. Pri nakupu se naj pazi, da se ne prodaje nikdar odprto temveč le v originalnih zavitkih à 1/2, 100 gr., 200 gr. z varstveno znamko, ki je tukaj zraven. Občinstvo strašno sleparijo z vsemogočimi ponaredbami. Papir, tisk in tekst popolnoma ponaredé, ponarejeno blago pa nema podobe velečastitega gospoda župnika in podpisa: Franca Kathreinerja nasledniki. Nikdo naj ne sodi Kathreinerjeve Kneippa sladne kave, če ni dobil pristne z varstveno znamko.

Glavna stvar: Prava priprava!

178 1

Razglas.

Tvrška Frana Kathreiner-ja nasledniki na Dunaju in v Monakovem napravljajo sladno kavo z okusom navadne kave in jo prodajo z mojo podobo in podpisom.

To se vrši z mojim izrecnim dovoljenjem, ker sem se prepričal, da v tej kavi z okusom navadne kave ni onih škodljivih snovi, katere so v navadni kavi in se imenujejo „Coffein“.

Poleg tega ima pa Kathreinerjeva sladna kava to prednost, da se lahko vsakdo, tudi kdor ne mara sladnega okusa, lahko odpre čisti navadni kavi in zato dobi zdravo in tečno pijačo, katere paraba bo v korist tudi našemu kmetijstvu.

V Würshofenu, dne 1. marca 1891.

Podp. S. Kneipp m. p.
katoliški župnik.

Razglas.

Ko so mnogi zdravniki potrdili trditve gospoda župnika Kneippa, „da navadna kava vznemirja živce in je torej zdravju škodljiva, zlasti ženskam in otrokom, za nervozne, bledične, krvi revne ljudi pravi strup“, se priporoča privedati sladno kavo, in s tem odpravljati škodljive lastnosti navadne kave.

Primerjal sem sladno kavo tvrške „Kathreinerjeve“ z izdelki vseh mi znanih konkurenčnih tovarov in jo moram za „najboljo“ priznati, ker je na izvrsten način narejena in daje pijačo, ki spada na mizo bogatinov in ubožev. Od mene preiskani izdelki, kateri neso iz Kathreinerjeve tovarne, imajo neprijeten, žgoč in zoperno sladek okus.

Dr. H. Willemer,

mestni kemik v kr. okrožnem glavnem mestu Landshut.

Cerkvena oprava,

priprosta in fina, izvršena v vseh slojih, dobi in naroča se pri **Leop. Tratniku** v Ljubljani, sv. Petra cesta 27. 267 52-23

P. n. slavnemu občinstvu naznanjam uludno, da sem otvoril v ponedeljek dne 5. t. m. pod tvrško

Anton Zagorjan

v „Slov. Matice“ hiši, na Kongresnem trgu št. 7 v Ljubljani

trgovino s šolskimi knjigami, papirjem in z vsemi pisalnimi in risalnimi potrebščinami.

V zalogi bodem imel vedno le najboljše in ceno blago.

Slavnemu občinstvu priporočam se za obična naročila in zagotavljam, da bodem po možnosti ustrezal vsem zahtevam v popolno zadovoljnost beležim

odličnim spoštovanjem

Anton Zagorjan.

404 5-5

Knjigarna

Kleinmayr-ja in Bamberg-a

v Ljubljani na Kongresnem trgu 2

priporoča svojo 415 12-10

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učiliščih uvedenih

šolskih knjig

v najnovjših izdajah broširane in v trdnih šolskih vezih po najnižjih cenah.

Seznami uvedenih knjig se oddajajo zastonj.

Dunajska borza.

Dne 24. septembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	96 gld. 30 kr.
Brebrna renta 5%, 16% davka	96 „ 10 „
Zlata renta 4%, davka prosta	115 „ 50 „
Papirna renta 5%, davka prosta	100 „ 40 „
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	992 „ — „
Kreditne akcije, 160 gld.	311 „ 75 „
London, 10 funtov stl.	119 „ 65 „
Napoleonor (20 fr.)	9 „ 50 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 68 „
Nemških mark 100	58 „ 7 1/2 „

Dne 23. septembra.

Ogerska zlata renta 4%	112 gld. 80 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 „ 45 „
4% državne srečke l. 1864., 250 gld.	140 „ 25 „
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	151 „ — „
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	185 „ 50 „
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 „ 15 „
Zastavna pisma	100 „ 25 „
Kreditne srečke, 100 gld.	189 „ 75 „
St. Genois srečke, 40 gld.	62 „ 50 „

Ljubljanske srečke, 20 gld.	22 gld. — kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	17 „ 24 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 „ 50 „
Salmove srečke, 40 gld.	62 „ 20 „
Windischgraezove srečke, 20 gld.	— „ — „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	158 „ 50 „
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2795	— „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	98 „ 50 „
Papirni rubelj	1 „ 20 1/2 „
Laških lir 100	— „ — „

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju,

L. Wollzeile št. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje kapitalov priporočamo:

4% bolzansko-moranske prioritete.

4 1/2% galliškega zemljiškega kreditnega društva zastavna pisma.

4% duhovsko-podmokelske (Dux-Bodenbacher) srebrne prioritete.

Dunajske komunalne promese

à 3 1/2 gld. in 50 kr. kolek.

Glavni dobitnik 200.000 gld. avstr. velj.

Tisine promese à 2 gld. in 50 kr. kolek.

Glavni dobitnik 100.000 gld. avstr. velj.

Obe vkupe le 6 gld. avstr. velj.

Žrebanje dne 1. oktobra!